

MINDSZENTI LAP

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre 2 frt — kr.
Fél évre 1 frt — kr.
Negyed évre — frt 50 kr.

VEGYES TARTALMU HETILAP. MEGJELEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG és KIADÓ HIVATAL

Weisz Ignác nyomdájában, hová a lap szellemi részét illető közlemények, előfizetési- és hirdetési díjak küldendők.

HIRDETÉSEKET

nyilt-téri közleményeket a kiadó hivatal jutányos ár mellett közöl.

Helyzetünk.

Mult számunk vezető cikkében röviden világot vetettünk azon abnormalis állapotra, melybe községünk lakossága nem természetes felszaporodása folytán jutott.

Említett cikkünk foglalkoztatta is a gondolkozni tudó elemeket s eszmecegerére nyújtott alkalmat.

Majd azon nézet került előtérbe, hogy e község nyomasztó helyzetén segítve lenne, ha az uradalomtól bérleti földet sikerülne a lakosság számára kieszközölni s ekkor a lakosság bizonyos hányadának kitelepítésére nem lennének ráutalva annál kevésbé, miután lakosságunk vagy úgy is teljesen tartózkodó álláspontra helyezkednek szemben a kitelepítéssel, vagy ha menne is, rövid idő alatt visszatérne ide.

A kik így okoskodnak, részben helyesen vélekednek.

Két évtizede annak, hogy a megyénkbeli Sándorfalva községe keletkezett.

A Torontál, Csanád, Pest s egyéb megyékből oda települt lakosság közt voltak községünkbeliek is, kik ott új otthont kerestek, de ez utóbbiak nem voltak elég szívósak s kitartók megküzdni a kezdet nehézségeivel, ide járult még az is, hogy a kenyér, víz s talaj változáshoz nem tudtak, — nem is akartak — hozzászokni és talán kivétel nélkül visszatelepültek Mindszentre.

Csak hogy két évtized alatt a nép gondolkozása nagyot változott. Belátja, hogy ma már nem úgy van Mindszenten se, mint régen volt. Két évtized előtt itt virágzó állapot volt a mai helyzethez képest. Azóta a pauperizmus akkora tért hódított lakosságunk soraiban, hogy annak vasmarkát nagyon is érzi minden osztálya községünknek: úgy a földtulajdonos és munkás, mint a közhivatalnok és iparos s ép azért ma már a kitelepítés eszméjétől nem irtózik lakosságunk, tudva azt, hogy új otthonában helyzete rosszabb nem lehet

az itteninél, sőt reménye van, hogy biztosabb mód s eszközt nyerhet arra, hogy egzisztenciáját új otthonában szilárdabb alapkra fektethesse.

Ha tovább fontolóra vetjük azt, hogy vagyunk itt majdnem tizezren, gazdaközönségünk kezén 6851 kat. hold van csak; állami adórak 29.40) frt 72 kr; községi adónak pedig az ut és ártéri adóval egyetemben 31.550 frt 59 kr, vagyis összesen 60.951 frt 31 kr*), ha mindezt meggondoljuk, egy pillanatra sem haboznak kimondani, hogy községünk csak úgy egzisztálhat, ha rendkívüli eszközökkel igyekezünk, — még pedig késedelem nélkül — a vagyoni s kiadási egyensúlyt helyreállítani.

Rendkívüli eszközök alatt értjük a kitelepítést és bérleti föld szerzését.

Községünk 1000 hold bérleti földet kér az uradalomtól. A mai lakosság számarányához képest majdnem elenyésző csekélység az ezer hold föld, ezzel nem menekszik meg községünk a nyomasztó viszonyoktól. Hanem azt már értjük, ha egy három ezer lélek kitelepítették s a megmaradt lakosság élvezetében jut egy pár ezer hold bérleti földnek.

Ily rendkívüli eszközökkel helyre lehet állítani lakosságunk s községünk vagyoni egyensúlyát, ily eszközök nélkül soha.

*) Ezen adóösszegeken befoglaltatik az uradalmi majori föld után fizetni szokott adó is.

A tófenéki legelő.

Lapunk első és második számában szólottam a tófenéki legelőről.

Igaz, hogy felszólamlásom süket fülekre talált, mert a legelőn a rendtelenségek csak úgy fenállanak, mint az előtt, sőt még a trágya kupacokat se távolították el s ott disztelenkednek a közlegelőn a jogegyenlőség nagyobb dicsőségére, amelyben senkinek sem szabad ott dudvával rontani a közlegelőt, kivéve akik privilegiumot élveznek. Hogy vannak, kik előjogokat élveznek lakos társaik közt, mutatják az el nem távolított dudvakupacok.

Mindazok, miket az idézett számokban a legelőt illetőleg felhoztam, inkább adminisztratív természetűek s a legelő te-

rület mikénti kezelésére vonatkoznak.

Nem is akarok ez uttal ezek ismétlésébe bocsájtkozni, tudva azt, hogy „jó falusiak“ vagyunk, kik csak kényszerhelyzetben cselekszünk, egyebekben azt tartjuk: „minek míg nem muszály?“

E felszólalásomban oly dologra óhajtom ismét a közfigyelmet felhívni, mi már a közlegelő természetét érinti. Ugyanis ha széttekintünk a legelőn, szemünkbe ötlök egy növény faj: a cziczkóro vagy köznyelven ürgefark, e növény valóságos réme a legelő jószágának, meg nem eszi semmi sem. Nagy tért hódított már legelőnkön az „ürgefark“ és hólít évről évre, mert arra, hogy a magvának elhullása meggátoltassék, senki sem gondolt. Pár év és közlegelőnk ezzel lesz felfordulva.

A magyar alföld elvesztette eredeti jellegét, óriási legelő-területek vonattak el rendelkezésüktől s szántófölddé alakítottattak. A híres gulyáknak, méneseknek s juhnyájának hűt helyét találja csak az utas ma az alföld pusztáin, de láthat marhatenyésztésünk nagyobb dicsőségére pórászon malacokat, pányván szarvasmarhákat.

Egy évtizede, hogy a mindszentilakosság egy kevés közlegelőhöz jutott. Elkészte újból az állattenyésztést, igaz, hogy nem akkora disszenciában, minőben üzte ezt a gazdasági ágat az időben, midőn községünket legelők özvedték. De igyekezete dicséretes előhaladásról tesz íaneságot. Mondhatjuk, hogy bizonyos előszeretettel üzi az állattenyésztést s úgy a tehén, mint disznóállományja nem megvetendő mennyiségre s minőségre emelkedett az utóbbi években s e jószág tenyésztés alapját tisztán és kizárólag a Tófenéki legelő vetette meg.

Ebből kifolyólag hangsúlyozzuk, hogy e legelőn minden talpalatnyi térre szüksége van a jószágoknak; ebből kifolyólag kérjük a község gazdáját, az esküdt bírót, tegyen javaslatot a képviselő-testületnek az iránt, hogy ne bagyassék a különben is kislegelőterület saját sorsára, hanem hozzon áldozatot, hogy a legelő javíttassék az áltai, hogy ott a mai kor és gazdaságat vívmányai alkalmaztassanak.

Szánalom ma rá nézni a közlegelőre.

A templom alatti téren mintegy 15—20 hold teljesen haszontalanul hever, e földet nem érdemes tisztán azért hevertetni, hogy egyszer másszor a tehének végigmejenek rajta a nélkül, hogy volna ott mit legelniük? Miért nem törik fel s osztják ki kapás növények alá? ugyanannyit e helyett legelővé alakíthatnának a szántóföldekből, ez nem jár veszteséggel, a község alatt jó áron kivennék veteményesnek s így folyótóltagos javítás alá kerülne a közlegelőnk.

Felszólaltunk, a figyelmet felhívjuk ez utt is a bajra, mi a közlegelőn van. Az orvoslást megkeresni, a gyomot irtani, e helyett jó magot hinteni, szóval a közlegelőt ápolni, mivelni szoros kötelességünk. Tegyük azért valamit, mert bizony-bizony felkopik a jószág álla, ez meg már nem jelent haladást a jószágtenyésztésben.

Tanulmányut.

Mult hétfőn, 19-én tanulmányi utra kelt a budapesti műegyetem 24 végzett hallgatója, mindannyi okleveles mérnök, Liphay Sándor, Kovács Aladár s még pár műegyetemi tanár kíséretében.

Az utirány Budapest—Szolnok volt, céljuk a tiszavölgyi vízművek u. m. zsilipek, védgátak, szivattyúk, csatornák stb. megtekintését s tanulmányozását tüzték ki.

A társaságot ez utban Bertalan Lajos miniszteri tanácsos, a tiszai osztály vezetője, továbbá Lisznyai Elemér a szolnok—szegedi folyammérnöki szakasznak felügyelője kalauzolták.

Hétfőn este érkezett a társaság Szentestre s másnap a kurczatoroki zsilip megtekintésére indult. Itt Fekete Márton főigazgató és Biró Elek társulati főmérnök s Schneider József szakaszigazgató-mérnök szolgáltak felvilágosítással. A társaság tapasztalatainak gazdagítása céljából a vízemelő gépek mozgásba hozattak, hogy az ifju urak gyakorlatban is lássák, mit elméletileg a tantermekben sajátítottak el.

21-én, vagyis szerdán a Pallavicinyi uradalom mérétéhez érkezett a társaság. Ide érkeztek s csatlakoztak hozzájuk Szegedről Képesy műszaki tanácsos, a kotrótelep főnöke, Jeszerniczky Akos a kotrótelep főmérnöke, Rókk Iván kir. főmérnök, a szegedi folyammérnökség vezetője és Endre Andor társulati szakaszmérnök H.-M. Vásárhelyről. Itt mindenekelőtt megtekintették a mürétet — mely ezidő szerint az Osztrák-Magyar birodalom legnagyobb müréte — s annak öntözését

tanulmányozták, továbbá a haltenyésztést.

A müréti telepek szakszerű s tüzetes áttekintése után az egész társaság — mely 52 tagból állott — az örgróf ur Ó Excelenciájára vendégszeretetéből a müréti épületekben asztalhoz ült.

A menu magyaros volt s alföldi specialitásokból állott s annak minden fogása majorságosan volt előállítva. A halpaprikához az uradalmi haltenyésztés szolgáltatta a halat; volt „búrge“ paprikás és malacz peccsenye.

A borok közül a szécsényi óbor vivta ki a többi fölött az egri nevet.

Ebéd után 2 órakor asztalt bontott a társaság. A tanulmányi utasok dereglyéken keltek át a Tiszán s kocsikra ülve a töltéstest szemlélete közben haladtak az algyői hidig, megelőzőleg megtekintették a porgányi zsilipet a nagyfai tiszta áttöltést stb. A társaság többi része pedig a „Szeged“ nevű hajón utazott le az algyői hidig, hol a tanulmányutra kelt társaság is beszállott a hajóba s együtt folytatták az utat Szegedig, honnét másnap az Al-Tiszára mentek tanulmányaik folytatására. Vidékünkéről a legjobb emlékekkel távozott a társaság s meg vagyunk győződve, hogy mindig kedvesen fognak visszagondolni Novák József uradalmi inspektor s Vigh Gyula urad. mérnök urakra, kik széles tanulmányokra valló bő ismereteik s megkapó magyar vendégszeretetük által ama pár órát, — mit a társaság uradalmi területen töltött — nekik oly kellemessé tették.

A buzatermelés jövője.

(Folytatása és vége.)

A már felsorolt adatok az eddig rendelkezésünkre állók közt a leghitelesebbek. Ezen adatok szerint pedig a jelenlegi alacsony átlag évi termés mellett, a buza nem tarthatja fenn soká uralmát a művelt világ élelmi szerei között. Ha az összes buzatermő országok buzatermesztésre alkalmas összes földjeiket művelés alá ven-

nék, a világ buzatermő területe ez esetben is csak mintegy 40 millió hektárral növekednék, a mely területnek átlagterméseként hektáronként 11.52 heclolitert számítva, 460 millió hecloliterrel természetnek a mostaninál több buza, a mely csak annyi, mint a mennyi a buzafogyasztó népség természetszerű növekedésének az 1931-ik évig megfelelnek. Jelenleg a buzafogyasztó népség szükségletéhez mérten 31 ezer angol négyszögmérőföld hiány van az összes buzával bevetett terület terjedelmében, a mit ma még azért nem érünk, mert 1896 ik évvel végződő tíz év buzatermése, több mint 5 százalékkal volt nagyobb az előző huszonhat év termésének átlagánál; biztosítékot nyújt ez azonban arra nézve, hogy a buza ára a közel jövőben emelkedést fog mutatni.

Ha az elmondottak mellett tekintetbe vesszük a munka árának folytonos emelkedését, a talajok termékenységének csökkenését, úgy be kell látnunk, hogy a buza ára is folytonosan emelkedni fog s csak olcsó szállítási tarifákkal, az adók és vámok csökkentésével s a talaj termőképességének mesterséges fokozásával lehet még egy ideig megakadályozni, hogy tulságos magasra ne szökkenjen.

Azt a katasztrófát tehát, amely a buza hiány miatt előre láthatólag be fog következni, csakis a talaj termőképességének fokozásával lehet elodázni. A talaj termőképességét pedig igen jelentékenyen lehetne még fokozni azáltal, ha mindegyik növénynek a neki leginkább megfelelő tápláló anyag mesterségesen vitetnék a talajba.

Mielőtt azonban ezzel a themával behatóbban foglalkoznánk, lássuk mindenekelőtt az egyes országok átlag terméseit.

Átlagtermés hektáronként: Dánia 32.34 hlt., Angolország 25.65 hlt., Belgium 21.74 hlt., Németország 18.08 hlt., Franciaország 15.29 hlt., Ausztria 14.19 hlt., Magyarország 11.90 hlt., Olaszország 9.57 hlt., Oroszország 7.74 hlt., Egyesült-Államok 12.00 hlt.

Miként ezen kimutatásból látható a

TÁRCSA.

A „Mindszenti Lap“ eredeti tárcája.

A hétről.

Tisztelt olvasói a „Mindszenti Lap“ nak és elnézői a sánta Pegazusnak, Önökhöz fordulok egy kis türelemért, Meg ne ítéljenek rossz verselésemért.

Különböző okok arra ösztönöznek, Nem ölelkezöm, csak párosan rimeljek Bár nem lessz nimbusunk tapasztaltam [nemrég, Hej sokszor hálátlan a tisztelt közönség!

Mégis a bátorság meg az ambíció Nem hagynak nyugodni és a szenzáció, Mi történt minálunk a lefolyó héten, Ezt óhajtanám én előadni szépen.

Sok itt az esemény, történelem nagy dolgok, Sertés véstől kezdve különböző bajok, Erik a falunkat s mind leírni bajos Ehhez kevés lenne az ujság-papiros.

Toronyóránk nem üt, bár ki van javítva, Bölcs intézkedések egyik netovábbja.

Kanásztülök nem zeng*), szintén egy jó [théma, Eszéről verselve mulathatnánk néha.

De a mulattatót hagyjuk majd máskorra, Nézzük hogy mi a baj? van e orvossága? Minálunk Mindszenten nem boldog a magyar, Több száz derék polgár kormánybiztost [akar.

Kormánybiztost, a ki telepíteni jönne, Az előjáróknak a nyakára ülne. Így gondolta azt ki egy pár bölcs atyafi, Kik a gesztenyével vágynának jól lakni.

Egy kis telepítés biz Isten jó volna, Hogy a lakosság egy kicsit meg- [fogyna,

De kár bajt okozni az előjáróknak, Kik csak jót akarnak édes mindnyájunknak.

S hogy jobban segítsünk mindenféle bajon, A mult vasárnapon nagy népgyűlés vagyunk. A filléres előtt sok (?) sok ezer ember Lelkesedve zugott: „Eljen Hegyi páter!“

O beszélt először s kegyszerrel kezében, Felhívta a népet, kövesse őt egyben: Ne hagyják elveszni emberét a népnek, Egy kis sepregetés nem árt a megyének!

*) Már fujják, hanem csak pianissimo. (szedő.)

Utánna szóló Sima, legfőbb népvezérünk, Szentés büszkesége, egyetlen rémnyünk. Ambár remény nélkül ő áll mostanában, De majd végül nevet s ő nevet legjobban

Szükebb hazájában rosszul áll most ügye, S azért utazgatnak Csongrádvármegyébe, Hogy a felséges nép kiért eddig harcolt Segítsen a bajon, mert a koczka fordult.

Két ügybuzgó harcos Káldor és Hollósi, Kik szintén eljöttek Simát támogatni Beszéltek még aztán s Haász Juda ur vé- [gül

Helyi pártvezérünk, egy a mi népünköl.

Előadja hüen, mit főztek, kavartak, Kurcza-Tisza mentén miért utazgatnak, Egy nagy erős pártnak tagokat gyűjtene, Így majd szembe állnak mindenféle vésznek.

A pártnak központja imhol Szentés lészen, Aláírást és pénzt gyűjtene vidéken. E tárgyra kerülván a beszédnek sora, Volt olyan polgártárs, ki fejét csóválta.

Ki zsebére ütött, ám olyan is volt ott. Adunk amennyi kell, akár egy forintot! De tamás is került s nem volt rest felszólni, Hogy a pénzel mégis jobb von' itt maradni.

Krónikás.

nyugatra fekvő államok termésátlaga háromszor-négyszerre nagyobb, mint a keleten fekvő. Ezen nagyobb átlagterméseket aligha eredményezi egyéb, mint a talajnak jobb megmunkálása, erősebb és helyesebb trágyázása. Pedig itt kinem mutatott óriási területek vannak, melyeknek átlagtermése még sokkal rosszabb. William Crookes a világ átlagos búzatermését 11,52 hectoliterre teszi hectáronként s abban a nézetben van, hogy ezt az átlagos termést nem volna nehéz dolog 18 hectoliterre emelni, de kétségtelennek tartja, hogy légenyvel trágyázva ennél többet is elérhetne érn.

Ezen állításának megerősítésére példának állítja a rothamstadi kísérleti tereket, hol ez irányban évek hosszú sorozatán keresztül végeztek tanulmányokat. Trágyázás nélkül egy és ugyanazon talajon tíz-három évig egymásután búzát termesztettek, amidőn az átlagos termés hectáronként 10,62 hlt. tett ki a következő 13 év alatt ugyanazon földeken ismét csak búzát termesztettek, de már bőven ellátták azokat nátrium nitrát és ásványi trágyákkal, mire az átlagtermés 24,10 hectoliterre emelkedett vagyis csaknem 14 hectoliterrel fokozódott 32,46 kg. chilisáltrom szűrséggellett a ternésátlagnak 100 literrel való fokozására.

VEGYESEK.

— **Hymen.** E hó 26-án esküdik Falábu Imre jól nevelt leánya örök hűséget Kocsis Béla urnak. Tartós boldogságot kívánunk!

— **Eljegyzés.** Regdon Géza mérnök, kit társadalmi életünkben ismerünk s ki községünkben huzamos ideig szokott tartózkodni, eljegyezte Kátai Ferdinánd szegedi nagybirtokos leányát Máriát. Szerencsét s áldást az új frigyre.

— **Vásár.** A tegnapi jószágvásár nyomott hangulat közt folyt le. Kinálat nagy, kereslet lanyha volt. A javított szarvasmarha türethető áron kelt, míg a fejős és meddő szarvasmarha, valamint a sertés réle is értékén alul kerestetett.

— **Jégvihar.** Sűrű felhők tornyosultak e hó 23-án községünk s határa felett, azonban a zuhogó esőn kívül jeget nem kaptunk. Határunkban a Ludasszéken az ugynevezett „kocza” kereszt-táján már szorványosan fordult elő jég az eső közt, azonban a jégvihar teljes erővel a vásárhelyi s szegedi határookra nehezedett. Sűrű s nagyszemű jégek hullottak, tanuk állítása szerint erősebb volt a jég hullás, mint nálunk az Urnapi, ott is sűrű esővel.

— **Levél szekrény.** Mint értesülünk, többen az iránt akarnak mozgalmat indítani, hogy a község központján a piac-tér körül egy posta szekrény alkalmaztassék. Részünkről életrevalónak tartjuk az eszmét, mert postánk távol esik a községi lakosság legnagyobb részétől s egy lényegtelen levelező-lap feladása céljából is be kell fáradniok a postahivatalig. Részünkről helyén valónak tartanók, ha ily levélgyűjtő szekrény pl. Altwer Baruch házához alkalmaztatnék, nevezett kereskedőnél különben is postai kellékek, minők levelező-

lap stb. elárúsítása van. Mindszent ma már oly kiterjedt község, hogy a lakosság idő kimélése s kenyelme végett ily csekély dolgot — minő egy levélgyűjtő felállítása, okvetlen teljesíteni kell.

— **A helybeli „Iparosok és kereskedők köre”** évi rendes közgyűlését f. hó 29-én (Péter és Pál napján) d. u. 3 órakor tartja a kör helyiségében, melyre a kör összes tagjait az einökség ez uton is meghívja.

— **Magántanulók vizsgája** E hó 22-én vizsgáltak H.-M.-Vásárhelyen a polgári iskolai vizsgáló bizottság előtt Kolman Irma férjezett Vitos Jánosné jó hírű magán polgári iskolájának növendékei. Orvendetesen vettük tudomásul, hogy a mindszenti lányok a más vidékről Vásárhelyen magánvizsgáló növendékeket szabatos feleleteikkel messze tulszárnyalták. A kilencz mindszenti növendék kivétel nélkül ieles eredménnyel vizsgázott. Az eredmény a szülőknek örömet szerzett; másrésről pedig a tanító nagy szellemi képzettségéről, kitűnő modoráról s vas szorgalmáról tesz tanúságot.

— **Könyvelői gyakornok választás.** A helybeli takarékpénztár mult vasárnapon töltötte be az üresedésben levő könyvelői gyakornoki állást. Hat pályázó közül az igazgatóság Jagicza Vinczét választotta. Nevezett tolnamegyei Bonyhádi illetőségű 19 éves ifju. Helyét a közel napokban foglalja el.

— **Erettségi vizsgálat.** Községünk szülötte: Mihály János és Elekes Mihály, a mult hét folyamán tették le az erettségi vizsgálatot. Az előbbi a kecskeméti főreálban; az utóbbi a szarvasi főgymnáziumban. Mindkettő jó eredménnyel.

— **Ehező csavargó.** Kunszabó János helybeli lakos családjának munkabíró tagjaival a lefolyt hét egyik napján a kora reggeli órákban mezei munkára távozott hazulról, otthon hagyva 10 éves fiát házpásztornul. A szülők távoztával egy idegen csavargó jelent meg Kunszabóék házában s az otthon maradt fiutól enivalót követelt. A kis fiu sertéstepertőt hozott az idegennek, ki azt mohón fel is falta s azzal távozott. Este a munkából előkerült szülőknek a kis fiu a dologról nem mert szólni attóli félelmében, hogy majd megbüntetik szülei, a miért a tepertőt idegen embernek ajándékozta oda. A tepertőre nem levén az nap szükség, nem is fedezték fel annak hiányát. Másnap reggel hasonlólag a fiu egyedül hagyatott itthon, az ismeretlen csavargó ismét megjelent s enivalót követelt. A fiu ez alkalommal mit se tudott adni a csavargónak, ki e feletti dühében mindent feldult a házban eleséget, esetleg mást keresve. E közben a megrémült gyermek sikoltozni kezdett, mire a csavargó tartván a szomszédok közbenjöttétől, az épület hátsó kerítésén keresztül elmenekült. Ajánljuk rendőrségünk figyelmébe e gonosztevőt, valószínű, hogy köz-

ségünk határain belül tartózkodik.

— **Buza-pusztulás.** Békés-megyében már nagy területekben lekaszálták a buza-vetést szénának, mert a kalászkok teljesen üresek. Rosz kilátások a jövőre.

— **Kirándulás.** A szentesi főgymnáziumnak 30 tanulója, dr. Berecz, Király- és Balázsovits tanárok vezetése alatt e hó 22-én délután hat órakor a szentesi pályaudvarból Pest—Fiumén át Velenczébe indult.

— **Nyári tanítás.** Mint értesülünk, Vitos János helybeli tanító ur f. évi július hó 1-ével iskolájában a szünidő tartama alatt különösen az eddig tanultak gyakorlása céljából hetenkint öt napon át, naponkint d. e. 8—10-ig magán oktatásra vállalkozik. — Felhívjuk azon szülőket, kik fiu- vagy leány gyermekeiket bármelyik osztály tantárgyaiban taníttatni, illetőleg gyakoroltatni óhajtják, hogy fent nevezett tanító urnál jövő hó elsején d. e. jelentkezzenek. Tandíj havonkint előre fizetve egy növendék után egy forint.

— **Baleset a telefontól.** Derekegyházán a községi irnok és egy ott időző mérnök kísérleteztek a telefontól oly formán, hogy a mérnök a saját kézi telefontól kívül összekötötte a telefon huzallal, az irnok pedig a hivatalos helyiségben állott a telefon készüléknél s így beszélgettek. E közben egyszerre a telefonkagyló óriás erővel vágódott az irnok arcába, keze vízszintes irányban vágódott ki s egyik lába nagy hirtelenséggel ajka közepébe emelkedett fel. Komolyabb baja nem esett. A mérnököt felelősségre is vonták, mintha valami módon tréfát üzött volna vele, de az mit se tudott az egészről. Az ég tiszta volt, nem is gondolhattak a biztosító készülék elzárására. Bizonyára a tul villanyos levegő ijeszthetett rá az irnok urra.

— **Kiállítás.** A szegedi I. mezőgazdasági országos kiállításnak — melyet a „Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége” Ö. cs. és kir. Fensége József főherczeg ur védnöksége alatt rendez — főcsoportjai a következők: I. Elő állatok és állati termékek. II. Földmívelés és növényi termények. III. Szőlőmívelés, borászat, gyümölcsstermelés és kertészet. IV. Mezőgazdasági és egyéb gépek és eszközök. V. Házi és mezőgazdasági iparok. VI. Erdészet és vadászat. A kiállítás ideje f. évi szeptember 3—10-ig. Bejelentések I, II, IV, V, VI főcsoportnál június 30-ig III. főcsoportnál augusztus-ig fogadtatnak e. l. Bejelentési iverk kaphatók, *Kiállítási iroda* Budapest Köztelek. A kiállítás látogatói az összes magyar vasutakon rendkívüli mérsékelt jeggyel utazhatnak; a kiállításra küldött tárgyak és állatok rendkívül mérsékelt díjtételeket élveznek. A kiállítás egyéb részei ezek: szept. 3-án délelőtt 11 órakor a kiállítás ünnepélyes megnyitása József főherczeg ő Fensége által; délután 2 órakor löverseny; szept. 8-án délután 2 órakor díjugratás, ügetőverseny; szept. 10-en délután 2 órakor népünnepély; cseléd-díjazás.

— **Orosházán meghalt egy Tar István** nevű ember, kit a koldusságig szegény szellér embernek tartott mindenki és így érthető feltűnést keltet a végrendelete.

Tar István minden vagyonát jótékony célra hagyta. Utezer frtot az Orosházán létesítendő Kossuth-szoborra hagyott, néhány hold földjét pedig az egyháznak hagyta. Nagyobb alapítványt kapott tőle

a polgári iskola és munkások. Apolójának, a ki betegségében mellette volt, ezer forintot hagyott.

— **Kiskun-félegyházi dolgok.** F. hó hó 26-án délelőtt 11 órakor fog a m. kir. honvédség főparancsnoka József kir. főherceg Félegyházára érkezni. A látogatás katona jellegű lesz. A városi hatóság nevében a tisztviselői kar élén Szerelemhegyi Károly polgármester fogja üdvözölni a népszerű főherceget. Tiszteletére délben a Koronában fényes díszbéd lesz. — A másik, szinte élénk mozgalmat felkeltő ügy a kántorváltás, mely f. hó 29-én lesz, Csávolszky József váci kanonok, mint püspöki biztos elnöklése mellett. A nem katolikusok nem fognak részt venni a választásban.

— **Názárenusok a katonaságnál.** A hadseregben egyre több zavart okoznak az alföldi názárenusok, a kik nem akarnak fegyvert venni a kezükbe, mert vallásuk tiltja. A mikor aztán nem használ sem a jó szó, sem a büntetés az engedetlen katonákkal szemben, bíróság elé állítják őket s a názárenus buzgalom egy-két évi börtön lesz. De itt sem javulnak a názárenusok, sőt a maguk hitére térítik a többi, különösen a fiatal rabokat, a kik aztán szintén megtagadják a katonai szolgálatot. Ilyen körülmények között a názárenuskérdés mindinkább előtérbe lép s ez birtára Vajna Károlyt, a szegedi Csillag-börtön igazgatóját, hogy a kérdés megoldása tárgyában memorandumot intézzen az igazságügyi miniszterhez. A börtönigazgató mindenekelőtt a katonai szolgálat megtagadása miatt elítélt názárenusok teljes elkülönítését ajánlja, mert a mai rendszer mellett a büntetés semmiképp sem változtatja meg őket, sőt a hosszas együttlét csak növeli makacosságukat. A másik módszer pedig, a melylyel a szegedi börtönigazgató a názárenusokat a katonáskodásra kényszerítene, az lenne, hogy fölmentenék őket a fegyverfogástól, de azért nem minden katonai szolgálat alól, hanem az irodákban, konyhában találnának számukra foglalatosságot. Viszont azonban az ilyen könnyű szolgálatot teljesítő názárenusok nem három évig, hanem legalább is hat évig maradnának a katonaságnál. Ez lenne a názárenus kérdés megoldása, a melylyel most az igazságügyi minisztérium foglalkozik.

— **Az állomásfőnök regénye.** Besztróczy Szaniszló állomásfőnök reménytelenül szerette a gazdag regále-bérlő leányát, Juliskát. A leány apjának Besztróczy ellen az volt a fő kifogása, hogy beteges. Es az állomásfőnök annak is látszott. Erősen megfogyott, nehéz köhögés kínozta s azon kívül folyton lehangolt és szomorú volt, jeléül annak, hogy nem egészséges. Már-már öngyilkosságra határozta el magát s revolverét zsebébe tette. Ekkor történt, hogy állomásán keresztül robogó gyorsvonat egyik kupéja ablakából a „Mátyás Diák“ egy száma Besztróczy lábai elé esett. Az állomásfőnök önkénytelenül az élezlap után hajolt, fölvette és olvasni kezdte, a minek az volt a következménye, hogy az eddig bus ember nevetni kezdett s az életet megkedvelte. A helyett, hogy öngyilkos lett volna, a „Mátyás Diák“-ra előfizetett, a mi azt jelenti, hogy ettől kezdve mindig vig volt. A jó kedv csodás hatással volt rá. Megerősödött, hizni kezdett, szellemes lett s olyan kedvező változást ment át, hogy a regále-bérlő negyed

év múlva szívesen hozzáadta Juliska leányát. Az esküvő mostanába ment végbe s egy boldog párral megint több van. Besztróczy most minden ösmerősének azt ajánlja, hogy a „Mátyás Diák“-ra előfizessen, hozzá téve, hogy az előfizetési ára egy negyedre 1 frt 50 kr. s hogy kiadóhivatala Budapesten, Sarkantyus-utca 3. szám alatt van.

— **Legolesőbb táplálék.** Nem a Nestlé-féle táplisztról vagy a Kathreiner malátakávéról van ezuttal szó, de nem is pozsonyi kétszersültről vagy a kassai sonkáról. Most az egyszer kivételesen szellemi táplálékot ajánlunk t. olvasóinknak. A mai korban már ezt sem nélkülözheti senki, a ki csak egy kis igényt tart arra, hogy felvilágosult embernek tekintessék. Tudni kell, mi történik a hazában és a nagy világban: tájékozódni kell a gazdaság, ipar és kereskedelmi téren előforduló dolgokról! munkája után pedig jól esik egy kis szórakoztató olvasmány is. Mindezekhez nagyon olcsón és nagyon könnyen juthat az ember, ha megszerzi magának a közkeletveltségnek örvendő „Budapest“ képes politikai napilapot. Egy frt előleges beküldés mellett minden nap a házhoz szállítva kapja; ha pedig ennyi pénzt sem akar egyszerre kiadni, 4 kr-ért megvásárolhat egy példányt bármelyik újságelárusítónál. Mutatványul egy-két példányt ingyen is küld a „Budapest“ kiadóhivatala Budapesten, IV., Sarkantyus-utca 3 sz.

CSARNOK.

Ötven év előtt.

1848. június 19. Ferdinánd Innsburckban fogadja Jellasicsot és a horvát küldöttséget kihallgatáson s a magyar minisztérium iránti engedelmeségre inti őket.

1849. június 20. A kétszerfe nagyobb orosz-osztrák egyesült hadsereg Bem hadát hős ellenállás után megfutamtja s a tőmösi és törösvári szorosokat hatalmába ejti.

1849. június 21. György a majdnem kétakkora orosz-osztrák egyesült hadat Peterdnél megtámadja, de rövid harc után egész seregével visszavonul.

1848. június 22. A magyarokhoz szító Fehértemplomot Stratimirovics és Krics megtámadják, kikkel az alkut a katonai parancsnok Dreghán, az ő javukra köti meg.

1849. június 23. Paskievich roppant hadierőt küld Anrép alatt Dasseffy ellen, ki Somosnál elfogadja a harcot de csakhamar jelentékeny veszteséggel visszavonul.

1848. június 24. A honvédek ünnepiesen felesküsznek Pesten az új alkotmányra és nagy lelkesedés közt felszentelik a honvédek zászlaját.

1848. június 25. A király Hám Ján ost esztergomi érsekké nevezi ki.

1849. június 25. A Kézdi-Vásárhelyre bevonult oroszok Gábor Aron ágyuöntőjét elpusztítják

* * *

Mátyás király szavajárása. Szavajárása volt Mátyás királynak: három dolgon nincs mit kapni: az újra forralt levesen, a kiengesztelt baráton és a szakállas aszszonyon.

Pázmán apród. Róbert Károly király nagy kedvelője volt a harci játékoknak

s nem egyszer maga is részt vett a viadalokban. A kiket tülekedésre hívott, természetesen mindig meg voltak akadva, mert a király személyét kimélniök kellett s így nem egyszer magukban esett kár; ő felisége ugyanis nem sokat törődött vele, hova dő az öklelő fájával.

Egyszer a király Pázmán István apródot hívta ki lándzsatorésre. Az apród gyöngye ifju volt es huzódózott ez elől a kitüntetés elől. De hiába, ki kellett állania.

Alig, hogy összerobogott a két ló s alig kereszteződött a két dárda, Pázmán apród lefordult a nyeregből.

— Három fogamat ütötte ki, uram királyom!

— Három falut kapsz erte! választolt Róbert Károly.

Es még az nap 1319. június 8-án három bihari falut ajándékozott Pázmán apródnak. Ezek a falvak: Som, Somogy és Pósa. Pázmán István utódai még 1579-ben is birták az uradalmat.

Az ország katonái. Mikor Zsigmond király idejében Lengyelország északi határunkat fenyegette, mindenki fegyverkezett s a nagyok harci kedve a gyermekekre is elragadt, azok is katonásdit játszottak. A dunán túl készülődő Zsigmond egy ily csapat fiura bukkant. Megszólította közülük a legnagyobbat, a kis Guthi Mihályt, a zászlótartót:

— Kinek a katonái vagytok?

— Az ország katonái vagyunk, felelt bátran a fiu.

— Ki a királytok?

— Zsigmond.

— Hol van Zsigmond? kérdezte tovább a király.

— Nem tudom uram!

— Hátha én Zsigmond volnék elválalnátok e engem királytoknak?

— El uram!

A bátor gyermek feleletei úgy megtetszettek Zsigmondnak, hogy a kis Mihályt maga mellé vette, dus javakkal megajándékozta és mint az ország katonáját Országnak nevezte. Ez a fiúcska lett a nagy hatalmas Guthi-Ország család megalapítója. (M. Anekdotalincis).

Népmozgalmi adatok a lefolyt hétről:

I

Házasságra lépett:

Kovács István Dóczból, Szabó Annával.
Tóman Kálmán, Magyar Verával.

II

Születtek:

Kis János.
Bacsa János.

III

Meghaltak:

Apró Apolló 86 éves, aggkór.
B-reczki Márta 61 éves, tüdőlépdag.
Huszka Agnes 52 éves, tüdővész.
Tóth Mihály 56 éves, gyomorrák.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos

Weisz Ignác.